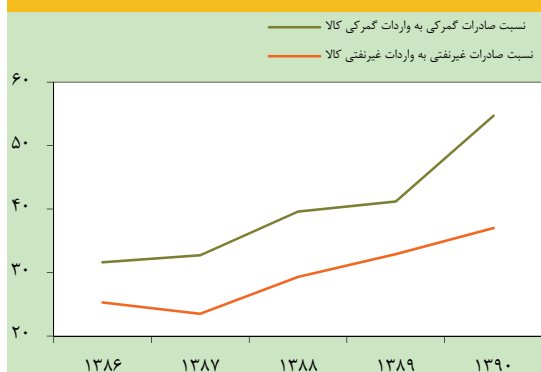

۱۳-۱- مبادلات تجاری

در سال مورد بررسی، سهم ارزشی صادرات ۳۵/۴ درصد و سهم وزنی آن حدود ۶۳/۴ درصد از کل مبادلات بود که در مقایسه با سال قبل به ترتیب ۶/۲ و ۶/۳ واحد درصد افزایش یافت. نسبت ارزش صادرات گمرکی به واردات گمرکی نیز با ۱۳/۵ واحد درصد افزایش به ۵۴/۷ درصد رسید.

نمودار ۱۳-۱- نسبت‌های صادرات و واردات گمرکی کالا (درصد)

بازرگانی خارجی کشور^(۱) در سال ۱۳۹۰ به رغم اعمال تحریم‌های شدید، به دلیل افزایش قیمت و مقدار صادرات محصولات گروه کالایی «فراآورده‌های حاصل از نفت و گاز» از رونق قابل ملاحظه‌ای برخوردار بود. طبق گزارش گمرک جمهوری اسلامی ایران، در این سال ارزش مبادلات گمرکی کشور به رقم ۹۵/۶ میلیارد دلار رسید.

در سال ۱۳۹۰، میزان مبادلات گمرکی کشور در مقایسه با سال ۱۳۸۹ از نظر ارزش با ۵/۱ درصد افزایش و به لحاظ وزنی با ۰/۷ درصد کاهش مواجه شد. رشد به نسبت کمتر ارزش مبادلات و کاهش تناژ آن در این سال نسبت به سال قبل به علت کاهش ارزش و وزن کالاهای وارداتی بود. به این ترتیب، سهم صادرات از ارزش و وزن مبادلات افزایش یافت.

جدول ۱۳-۱- بازرگانی خارجی

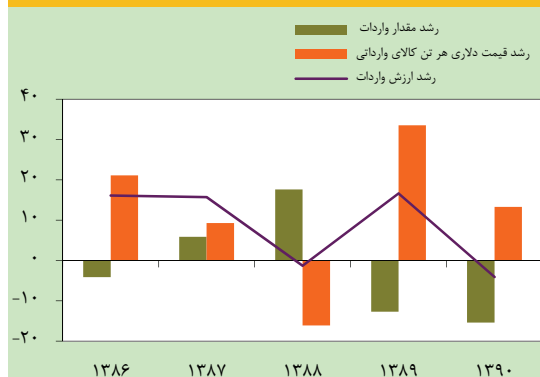
سهم (درصد)	درصد تغییر		سال		
	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۸
ارزش (میلیون دلار)					
۱- واردات	۷۰/۸	-۴/۱	۱۶/۶	۶۱۸۰۸	۵۵۲۸۷
۲- صادرات	۲۹/۲	۲۷/۴	۲۱/۳	۳۳۸۱۹	۲۱۸۹۱
کسری (۱-۲)		-۲۶/۱	۱۳/۵	-۲۷۹۹۰	-۳۳۳۹۵
جمع کل (۱+۲)	۱۰۰/۰	۵/۱	۱۷/۹	۹۵۶۲۷	۷۷۱۷۸
وزن (هزار تن)					
۱- واردات	۴۳/۰	-۱۵/۴	-۱۲/۷	۳۸۳۷۹	۵۱۹۲۱
۲- صادرات	۵۷/۰	۱۰/۴	۲۶/۷	۶۶۴۲۹	۴۷۵۰۲
جمع کل (۱+۲)	۱۰۰/۰	-۰/۷	۶/۲	۱۰۴۸۰۸	۹۹۴۲۲

مآخذ: آمار بازرگانی خارجی کشور، گمرک جمهوری اسلامی ایران

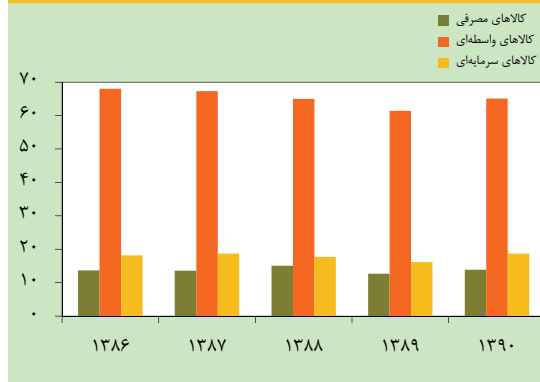
۱- ارقام و تحلیل‌های این فصل مبتنی بر آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

۱۳-۲- واردات

نمودار ۱۳-۲- رشد واردات گمرکی کالا(درصد)

نمودار ۱۳-۳- ترکیب کالاهای وارداتی گمرکی براساس نوع مصرف(درصد)

در سال ۱۳۹۰، ارزش سیف واردات گمرکی حدود ۴/۱ درصد نسبت به سال ۱۳۸۹ کاهش یافت و به رقم ۶۱۸۰۸ میلیون دلار رسید. در همین مدت، وزن کالاهای وارداتی به ۳۸۳۷۹ هزار تن رسید که در مقایسه با سال قبل از آن ۱۵/۴ درصد کاهش نشان می‌دهد. کاهش ارزش واردات گمرکی در سال مذکور عمدتاً ناشی از کاهش مقدار واردات گروه آهن و فولاد بود. در این سال قیمت واحد کالاهای وارداتی به ۱۶۱۰ دلار در هر تن رسید که در مقایسه با سال ۱۳۸۹ حدود ۱۳/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد.

براساس طبقه‌بندی کالاهای وارداتی بر مبنای نوع مصرف، گروه مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای با حدود ۶۵/۱ درصد بیشترین سهم از کل واردات را به خود اختصاص داد که نسبت به سهم آن در سال ۱۳۸۹ به میزان ۳/۷ واحد درصد افزایش داشت. کالاهای سرمایه‌ای و مصرفی نیز به ترتیب با ۱۸/۷ و ۱۳/۹ درصد در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

جدول ۱۳-۲- ترکیب واردات گمرکی براساس نوع مصرف

(میلیون دلار)

سهم(درصد)	درصد تغییر		سال			
	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۸	
۶۵/۱	۶۱/۴	۱/۷	۱۰/۲	۴۰۲۶۲	۳۹۵۹۳	مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای
۱۸/۷	۱۶/۲	۱۰/۵	۶/۴	۱۱۵۳۳	۱۰۴۳۷	کالاهای سرمایه‌ای
۱۳/۹	۱۲/۷	۴/۶	-۱/۷	۸۵۷۵	۸۲۰۰	کالاهای مصرفی
۲/۳	۹/۷	-۷۶/۹	۴۲/۳	۱۴۳۷	۶۲۲۰	کالاهای طبقه‌بندی نشده
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۴/۱	۱۶/۶	۶۱۸۰۸	۶۴۴۵۰	جمع کل

مزبور از ارزش واردات گمرکی به ۷۹/۷ درصد رسید که در مقایسه با سال ۱۳۸۹ حدود ۵/۸ واحد درصد افزایش یافت. در میان اقلام عمده وارداتی، گروه «ماشین‌آلات و لوازم حمل و نقل» با ۶/۹ درصد افزایش نسبت به سال قبل، بیشترین سهم از ارزش محموله‌های وارداتی در سال مذکور را به خود اختصاص داد.

بررسی اقلام وارداتی در سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد که از نظر ارزش، «ماشین‌آلات و لوازم حمل و نقل»، «آهن و فولاد»، «مواد شیمیایی»، «مواد غذایی و حیوانات زنده» و «سوخت و مواد روغنی» به ترتیب دارای ۳۵/۸، ۱۳/۵، ۱۲/۰، ۱۲/۰ و ۶/۳ درصد سهم از واردات می‌باشند. به این ترتیب، سهم مجموع کالاهای

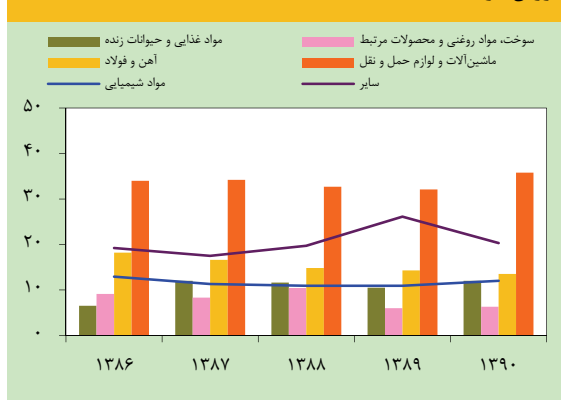
جدول ۱۳-۳- ارزش واردات گمرکی براساس اقلام اصلی تشکیل دهنده آن

(میلیون دلار)

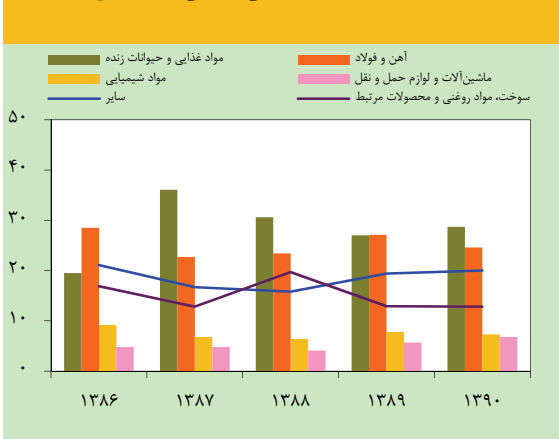
سهم(درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۸		
۱۲/۰	۱۰/۵	۸/۸	۵/۹	۷۳۸۸	۶۷۹۰	۶۴۰۹	مواد غذایی و حیوانات زنده
۶/۳	۶/۰	۱/۴	-۳۲/۸	۳۹۲۰	۳۸۶۷	۵۷۵۲	سوخت، مواد روغنی و محصولات مرتبط
۱۲/۰	۱۰/۹	۶/۱	۱۶/۳	۷۴۴۱	۷۰۱۱	۶۰۲۹	مواد شیمیایی
۱۳/۵	۱۴/۳	-۹/۵	۱۳/۱	۸۳۵۷	۹۲۳۵	۸۱۶۶	آهن و فولاد
۳۵/۸	۳۲/۱	۶/۹	۱۴/۷	۲۲۱۳۶	۲۰۷۱۳	۱۸۰۶۰	ماشین آلات و لوازم حمل و نقل
۲۰/۳	۲۶/۱	-۲۵/۴	۵۴/۹	۱۲۵۶۶	۱۶۸۳۴	۱۰۸۷۱	سایر
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	-۴/۱	۱۶/۶	۶۱۸۰۸	۶۴۴۵۰	۵۵۲۸۷	جمع کل

واردات، بیشترین نقش را در کاهش واردات و در مقابل، کشورهای چین، کره و سنگاپور بیشترین سهم را در افزایش واردات داشتند که در نهایت برآیند کاهش و افزایش واردات از کشورهای مختلف، منتهی به افت کل ارزش واردات در سال مورد بررسی شد.

نمودار ۱۳-۴- ترکیب کالاهای وارداتی گمرکی از نظر ارزش(درصد)

نمودار ۱۳-۵- ترکیب کالاهای وارداتی گمرکی از نظر وزن(درصد)

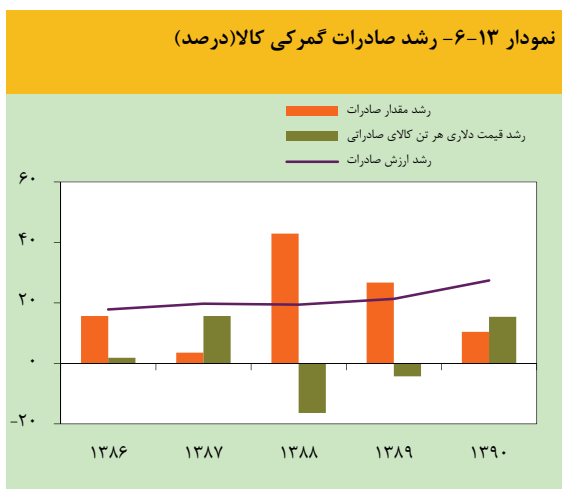
توزیع قاره‌ای واردات گمرکی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۰، قاره آسیا با سهم ۷۲/۲ درصدی همچنان بزرگ‌ترین تامین‌کننده نیازهای وارداتی کشور بود. در این سال میزان واردات از کشورهای آسیایی با ۲/۸ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۸۹ به ۴۴۵۹۵ میلیون دلار رسید؛ اما تغییر در میزان واردات و سهم سایر قاره‌ها کاهشی بود. در سال مورد بررسی، ۵۱/۶

بررسی نسبت‌های تمرکز^(۱) سه، پنج و ده کشور اول نشان می‌دهد که تمرکز جغرافیایی واردات کشور در سال ۱۳۹۰ افزایش یافته است. این نسبت‌ها به ترتیب از ۴۹/۰، ۶۱/۰ و ۷۷/۰ درصد در سال ۱۳۸۹ به ۵۱/۶، ۶۲/۶ و ۷۷/۳ درصد در سال ۱۳۹۰ تغییر یافت. در این سال کشورهای امارات متحده عربی، چین، کره جنوبی، آلمان، ترکیه، سوئیس، فرانسه، سنگاپور، ایتالیا و ژاپن به ترتیب اصلی‌ترین شرکای تجاری کشور در زمینه واردات کالا بودند. بر همین اساس، کشورهای امارات متحده عربی، سوئیس و آلمان با توجه به سهم آنها در کل

۱- این نسبت‌ها از مجموع سهم سه، پنج و ده کشور اول از کل واردات گمرکی به دست می‌آیند.

۱۳-۳- صادرات

در سال ۱۳۹۰، ارزش صادرات گمرکی به ۳۳۸۱۹ میلیون دلار و وزن صادرات گمرکی به ۶۶۴۲۹ هزار تن رسید که در مقایسه با ارقام مشابه سال ۱۳۸۹ به ترتیب ۲۷/۴ و ۱۰/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال ارزش هر تن کالای صادراتی حدود ۱۵/۴ درصد نسبت به رقم مشابه سال قبل از آن افزایش یافت و به ۵۰۹ دلار در هر تن رسید.

درصد از نیازهای وارداتی از سه کشور امارات متحده عربی، چین و کره جنوبی تامین شد. سنگاپور، ژاپن و هند نیز سایر شرکای عمده آسیایی کشور بودند. قاره اروپا با سهم ۲۵/۷ درصدی دومین تامین کننده بزرگ نیازهای وارداتی بود. کشورهای آلمان، ترکیه، سوئیس، فرانسه و ایتالیا بزرگ‌ترین شرکای اروپایی کشور بودند که مجموع سهم آنها در تامین نیازهای وارداتی ۲۰/۷ درصد بود.

بررسی توزیع واردات گمرکی برحسب گروه کشورها نشان می‌دهد که کشورهای عضو اسکاپ با سهم ۴۲/۰ درصدی همچنان اصلی‌ترین منبع تامین کالاهای وارداتی کشور بودند. میزان واردات گمرکی از این کشورها در سال ۱۳۹۰ به ۲۵۹۳۷ میلیون دلار رسید که در مقایسه با سال ۱۳۸۹ حدود ۲/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. پس از آن کشورهای عضو اتحادیه اروپا علی‌رغم کاهش ۱۰/۳ درصدی واردات از این مجموعه، ۲۰/۱ درصد از ارزش واردات گمرکی در سال مورد بررسی را به خود اختصاص دادند و در رتبه بعدی قرار گرفتند.

جدول ۱۳-۴- ارزش صادرات گمرکی

(میلیون دلار)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸		
۱۵/۳	۱۹/۰	۲/۵	۲۲/۳	۵۱۸۱	۵۰۵۶	۴۱۳۳	کالاهای سنتی و کشاورزی
۳/۱	۴/۹	-۲۰/۳	۸۵/۰	۱۰۳۵	۱۲۹۸	۷۰۲	کلوخته‌های کانی فلزی
۸۱/۶	۷۶/۱	۳۶/۶	۱۸/۷	۲۷۵۹۰	۲۰۱۹۴	۱۷۰۱۷	کالاهای صنعتی
*	*	⊖	-۹۴/۳	۱۳	۲	۳۹	کالاهای طبقه‌بندی نشده
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲۷/۴	۲۱/۳	۳۳۸۱۹	۲۶۵۵۱	۲۱۸۹۱	جمع کل

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

پتروشیمی» عامل اصلی افزایش سهم کالاهای صنعتی از کل صادرات بود. گروه‌های «فراآورده‌های حاصل از نفت و گاز» و «مواد شیمیایی (آلی و غیرآلی)» با ۵/۹ واحد درصد افزایش نسبت به سال قبل حدود ۴۷/۳ درصد از ارزش صادرات کالاهای صنعتی را به خود اختصاص دادند.

ارزش و وزن صادرات گروه «کالاهای صنعتی» در سال ۱۳۹۰ به ترتیب با ۳۶/۶ و ۱۹/۴ درصد رشد به ۲۷۵۹۰ میلیون دلار و ۴۴۹۷۸ هزار تن رسید. سهم کالاهای صنعتی از کل ارزش صادرات گمرکی ۵/۵ واحد درصد افزایش یافت و به ۸۱/۶ درصد رسید. افزایش سهم «محصولات شیمیایی و

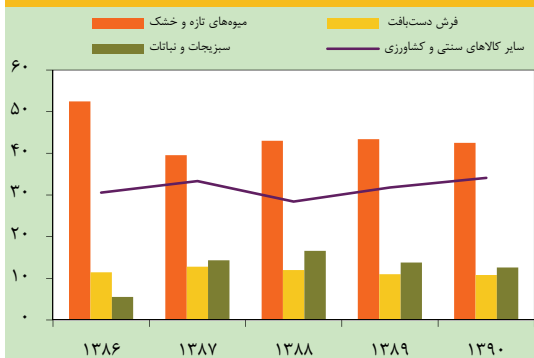
جدول ۱۳-۵- ارزش صادرات کالاهای صنعتی

(میلیون دلار)

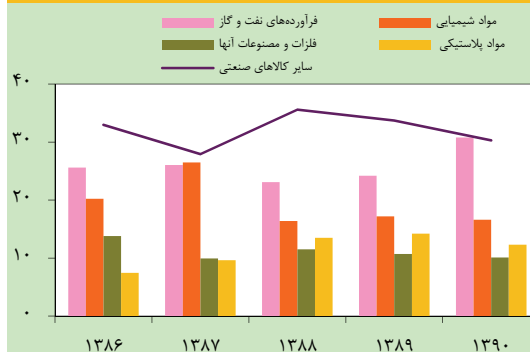
سهام(درصد)		درصد تغییر		سال			
۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	
۳۰/۸	۲۴/۲	۷۳/۵	۲۴/۶	۸۴۸۵	۴۸۹۲	۳۹۲۵	فرآورده‌های نفت و گاز
۱۶/۶	۱۷/۲	۳۱/۹	۲۴/۵	۴۵۷۴	۳۴۶۸	۲۷۸۵	مواد شیمیایی(آلی و غیرآلی)
۱۰/۱	۱۰/۷	۲۹/۱	۱۰/۵	۲۷۹۰	۲۱۶۱	۱۹۵۶	فلزات و مصنوعات آنها
۱۲/۲	۱۴/۲	۱۸/۲	۲۴/۳	۳۳۸۰	۲۸۶۰	۲۳۰۱	مواد پلاستیکی
۳۰/۳	۳۳/۷	۲۲/۷	۱۲/۶	۸۳۶۰	۶۸۱۳	۶۰۵۲	سایر کالاهای صنعتی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۶/۶	۱۸/۷	۲۷۵۹۰	۲۰۱۹۴	۱۷۰۱۷	جمع کل

کاهش نشان می‌دهد. در این دوره، «میوه‌های تازه و خشک» و «سبزیجات و نباتات» با مجموع سهم ۵۵/۱ درصد، بیشترین سهم از ارزش صادرات این گروه کالایی را به خود اختصاص دادند. این رقم در مقایسه با رقم سال ۱۳۸۹ حدود ۲ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

نمودار ۱۳-۸- ترکیب کالاهای سنتی و کشاورزی صادر شده از نظر ارزش(درصد)

نمودار ۱۳-۷- ترکیب کالاهای صنعتی صادر شده از نظر ارزش (درصد)

سهم کالاهای سنتی و کشاورزی از ارزش صادرات گمرکی در سال ۱۳۹۰ حدود ۳/۷ واحد درصد کاهش یافت. در این سال ارزش صادرات این گروه کالایی به ۵۱۸۱ میلیون دلار و وزن آن به ۳۰۹۴ هزار تن رسید که نسبت به رقم مشابه سال قبل از آن به ترتیب ۲/۵ درصد افزایش و ۱۶/۴ درصد

جدول ۱۳-۶- ارزش صادرات کالاهای سنتی و کشاورزی

(میلیون دلار)

سهام(درصد)		درصد تغییر		سال			
۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	
۴۲/۵	۴۳/۴	۰/۴	۲۳/۳	۲۲۰۴	۲۱۹۴	۱۷۷۹	میوه‌های تازه و خشک
۱۰/۸	۱۱/۰	۰/۳	۱۲/۶	۵۵۹	۵۵۷	۴۹۵	فرش دست‌بافت
۱۲/۶	۱۳/۸	-۶/۴	۱/۸	۶۵۳	۶۹۷	۶۸۵	سبزیجات و نباتات
۳۴/۱	۳۱/۸	۹/۸	۳۶/۸	۱۷۶۵	۱۶۰۷	۱۱۷۵	سایر کالاهای سنتی و کشاورزی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲/۵	۲۲/۳	۵۱۸۱	۵۰۵۶	۴۱۳۳	جمع کل

«مواد معدنی، سوخت، مواد روغنی و مواد مربوط به آن» و «مواد غذایی و حیوانات زنده» به ترتیب با ۲۸/۵، ۲۵/۱

بررسی اقلام صادراتی براساس طبقه‌بندی بین‌المللی نشان می‌دهد که به لحاظ ارزش، گروه‌های «مواد شیمیایی»،

۴/۱ واحد درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۸۹ به ۶۸/۸ درصد رسید.

و ۱۵/۲ درصد بیشترین سهم از ارزش صادرات گمرکی را به خود اختصاص دادند. مجموع سهم کالاهای مزبور با

جدول ۱۳-۷- ارزش گروه‌های عمده صادراتی براساس طبقه‌بندی بین‌المللی

(میلیون دلار)

سهم(درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۸		
۱۵/۲	۱۸/۸	۳/۴	۲۲/۷	۵۱۵۵	۴۹۸۷	۴۰۶۶	مواد غذایی و حیوانات زنده
۲۵/۱	۱۸/۴	۷۳/۹	۲۴/۳	۸۴۷۴	۴۸۷۳	۳۹۲۰	مواد معدنی، سوخت، مواد روغنی و مواد مربوط به آن
۲۸/۵	۲۷/۶	۳۱/۵	۲۸/۲	۹۶۴۲	۷۳۳۱	۵۷۲۰	مواد شیمیایی
۳/۸	۲/۸	۷۱/۶	-۴/۹	۱۲۷۵	۷۴۳	۷۸۱	آهن و فولاد
۴/۱	۶/۶	-۲۰/۳	۱۴/۵	۱۳۹۲	۱۷۴۷	۱۵۲۶	ماشین‌آلات و لوازم حمل و نقل
۲۳/۳	۲۵/۹	۱۴/۷	۱۶/۹	۷۸۸۲	۶۸۷۰	۵۸۷۸	سایر
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۲۷/۴	۲۱/۳	۳۳۸۱۹	۲۶۵۵۱	۲۱۸۹۱	جمع کل

افغانستان، ترکیه، کره جنوبی، سنگاپور و اندونزی به ترتیب اصلی‌ترین شرکای تجاری کشور در سال ۱۳۹۰ در زمینه صادرات کالا بودند. در این سال صادرات به کشورهای سنگاپور، امارات متحده عربی و چین از نظر ارزش بیشترین سهم را در افزایش کل صادرات داشت.

توزیع قاره‌ای صادرات گمرکی نشان‌دهنده کاهش سهم سایر قاره‌ها به نفع قاره آسیا در میان بازارهای صادراتی ایران است. قاره آسیا در سال ۱۳۹۰ مقصد ۹۱/۳ درصد از محموله‌های صادراتی ایران بود که این نسبت در مقایسه با سال ۱۳۸۹ حدود ۳/۷ واحد درصد افزایش داشت. در سال مورد بررسی، ارزش صادرات گمرکی به قاره آسیا ۳۰۸۸۶ میلیون دلار بود که در مقایسه با رقم متناظر سال قبل از آن ۳۲/۷ درصد افزایش یافت. پس از آسیا به ترتیب اروپا، آفریقا، آمریکا و اقیانوسیه در جایگاه‌های بعدی قرار گرفتند.

توزیع جغرافیایی صادرات کالاهای گمرکی برحسب گروه کشورها نشان می‌دهد کشورهای عضو اسکاپ با جذب ۶۰/۵ درصد از صادرات گمرکی سال ۱۳۹۰، همچنان بزرگ‌ترین بازار صادراتی کشور محسوب می‌شوند. صادرات به این گروه کشورها حدود ۳۹/۳ درصد نسبت به رقم متناظر سال ۱۳۸۹ رشد

گروه‌های «مواد خام غیرخوراکی به‌استثنای مواد نفتی سوختنی» و «مواد شیمیایی» به ترتیب با ۳۳/۷ و ۲۳/۰ درصد بیشترین سهم از وزن محموله‌های صادراتی را در سال ۱۳۹۰ به خود اختصاص دادند. مجموع سهم دو گروه مذکور از وزن صادرات گمرکی ۵۶/۷ درصد بود که در مقایسه با سال ۱۳۸۹ حدود ۴/۲ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

مقایسه ارزش صادرات و واردات گمرکی گروه‌های کالایی براساس طبقه‌بندی بین‌المللی کالا نشان می‌دهد که سهم اقلام عمده از واردات و صادرات گمرکی در سال ۱۳۹۰ به ترتیب با ۵/۸ و ۲/۶ واحد درصد تغییر نسبت به سال ۱۳۸۹ به ۷۹/۷ و ۷۶/۷ درصد افزایش یافت. مقایسه ارزش کالاهای صادراتی و وارداتی براساس این نوع طبقه‌بندی نشان می‌دهد که کشور در گروه‌های «مواد شیمیایی» و «مواد روغنی و سوخت» صادرکننده خالص و در سایر اقلام عمده واردکننده خالص بوده است.

در توزیع کشوری صادرات، نسبت تمرکز برای سه کشور اول از ۴۶/۹ درصد در سال ۱۳۸۹ به ۴۵/۱ درصد در سال ۱۳۹۰ کاهش یافت. اما در دوره مشابه این نسبت برای پنج کشور و ده کشور اول به ترتیب ۱/۰ و ۷/۴ واحد درصد افزایش یافت. کشورهای چین، عراق، امارات متحده عربی، هند،

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۰

افزایش قابل ملاحظه قیمت نفت و مشتقات نفتی در سال ۱۳۹۰ موجب شد تا ارزش واحد کالاهای صادراتی گمرکی که اغلب محصولات شیمیایی و پتروشیمی بودند در مقایسه با ارزش واحد کالاهای وارداتی افزایش بیشتری داشته باشد.

۱۳-۵- سیاست‌ها و مقررات تجاری

در این قسمت به برخی از تصویب‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و ابلاغیه‌های مهم مرتبط با حوزه تجارت خارجی کشور در سال ۱۳۹۰ به‌طور خلاصه اشاره می‌شود:

سند راهبرد ملی توسعه صادرات غیر نفتی کشور به تصویب وزیران عضو کارگروه صادرات کشور رسید. دستگاه‌های دولتی و غیردولتی موظف شدند ضمن هماهنگی با وزارت بازرگانی نسبت به اجرای برنامه‌ها و تکالیف مربوط در این سند اقدام نمایند^(۲).

همچنین، برنامه‌های حمایتی و تشویقی توسعه صادرات غیر نفتی کشور در نهاد ریاست‌جمهوری به تصویب رسید که هدفمند نمودن جوایز و مشوق‌های صادراتی و جبران بخشی از تبعات ناشی از هدفمند شدن یارانه‌ها در حوزه صادرات غیرنفتی، کمک به توسعه صادرات خدمات با اولویت صادرات فنی و مهندسی و تامین بخشی از هزینه حمل کالاهای صادراتی، از مواد این تصویب‌نامه است^(۳).

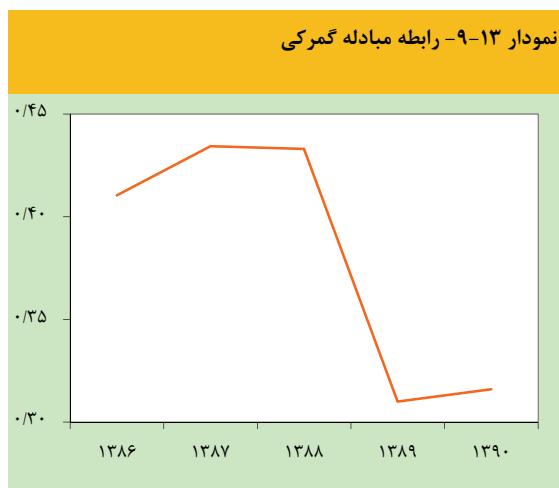
هیات وزیران معافیت ۱۰ درصدی هزینه کارمزد ثبت سفارش دارندگان کارت بازرگانی را تصویب نمود^(۴).

بانک مرکزی گشایش اعتبار اسنادی مدت‌دار جهت واردات شمش طلا به سرزمین اصلی و مناطق آزاد تجاری و صنعتی را

داشت. در سال مورد بررسی، صادرات گمرکی به کشورهای عضو اتحادیه اروپا کاهش یافت و صادرات به کشورهای سازمان همکاری‌های اقتصادی و کشورهای اتحادیه پایپای آسیایی به ترتیب ۳۸/۵ و ۳۸/۹ درصد افزایش یافت.

۱۳-۴- رابطه مبادله گمرکی^(۱)

در سال ۱۳۹۰، رابطه مبادله گمرکی با ۱/۹ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۰/۳۱۶ رسید. رشد به نسبت بیشتر ارزش واحد کالاهای صادراتی در مقایسه با افزایش ارزش واحد کالاهای وارداتی در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال قبل، علت این افزایش بود.

(تن/دلار) جدول ۱۳-۸- رابطه مبادله گمرکی

	سال		درصد تغییر		
	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸
ارزش واحد صادرات	۴۶۰/۹	۴۴۱/۱	۵۰۹/۱	۴۴۱/۱	۴۶۰/۹
ارزش واحد واردات	۱۰۶۴/۸	۱۴۲۱/۳	۱۶۱۰/۵	۱۴۲۱/۳	۱۰۶۴/۸
رابطه مبادله گمرکی	۰/۴۳۳	۰/۳۱۰	۰/۳۱۶	۰/۳۱۰	۰/۴۳۳

ماخذ: آمار بازرگانی خارجی کشور، گمرک جمهوری اسلامی ایران

۱- فقط شامل صادرات و واردات گمرکی کشور است، لذا رابطه مبادله محاسبه شده در این قسمت با ارقام ارائه شده در فصل دوم (تولید و هزینه ناخالص داخلی) متفاوت است.

۲- بخشنامه شماره ۹۵۳۱/ت۴۶۳۷۴ک مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱ ریاست‌جمهوری
 ۳- تصویب‌نامه شماره ۳۴۶۱۹/ت۴۶۱۹۵ک مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹ ریاست‌جمهوری
 ۴- تصویب‌نامه شماره ۵۸۸۵۴/ت۴۶۶۵۵هـ مورخ ۱۳۹۰/۳/۱۸ ریاست‌جمهوری

غیر مجاز اعلام نمود. این امر تنها برای شمش استاندارد طلا با حداقل عیار ۰/۹۹۵ با استفاده از اعتبار اسنادی دیداری امکان پذیر می باشد^(۱).

گمرک جمهوری اسلامی ایران بسته سیاستی پیشگیری و مبارزه با قاچاق کالا و تخلفات گمرکی را ابلاغ نمود. پیشگیری از شکل گیری بسترهای قاچاق کالا و تخلفات گمرکی، نظارت بر عملیات گمرکی، پیگیری دقیق پرونده های متشکله قاچاق و اشراف کامل نظارتی و آماری بر عملکرد (تجزیه و تحلیل آمار عملکرد هر حوزه به ویژه واردات، صادرات، ترانزیت و تغییرات هر

حوزه، بررسی ماهانه آمار پرونده های قاچاق به منظور جلوگیری از رسوب کالاهای قاچاق در انبارهای قضایی و...) سرفصل های این بسته سیاستی هستند^(۲).

در راستای انجام به موقع درخواست های متقاضیان واردات کالا و خدمت، بانک ها موظف شدند کلیه ثبت سفارشات ارائه شده از سوی واردکنندگان را دریافت و پس از احراز شرایط آنها در اسرع وقت نسبت به گشایش اعتبار اسنادی، ثبت سفارش برات اسنادی یا حواله اقدام نمایند. پس از اعلام بانک، ارز مربوطه توسط بانک مرکزی تامین خواهد شد^(۳).

۲- بخشنامه شماره ۱۳۹۰/۵/۱۵ مورخ ۵۴/۱۰/۲۵/۱۳۹۰/۹۸۵۳۳ گمرک جمهوری اسلامی ایران
 ۳- بخشنامه شماره ۶۰/۱۰۳۵ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۲۳ اداره سیاست ها و مقررات ارزی بانک مرکزی ج.ا.ا.

۱- بخشنامه شماره ۶۰/۱۰۱۶ مورخ ۱۳۹۰/۵/۲۵ اداره سیاست ها و مقررات ارزی بانک مرکزی ج.ا.ا.